

Рівень кредитного ризику корпоративних позичальників залишається високим. Нажаль частка дефолтів підприємств зростає, і потенційні втрати кредитного портфеля, за прогнозами НБУ можуть наблизитись до 30 % [2].

У розвинутій економіці банки є активними суб'єктами інноваційної діяльності, забезпечують не тільки її фінансування, а й зв'язок між іншими учасниками. Водночас поточна ситуація свідчить, що банківський кредит не став в Україні основним джерелом фінансування підприємницького сектора [3].

Таким чином, як свідчить проведений аналіз, попри низькі обсяги виробництва, фінансові показники банків поліпшуються, банки зберігають операційну ефективність та нарощують капітал. Втім, банківську систему можна назвати працюючою тоді, коли бізнес може отримати кредит на свій розвиток. Поточна ситуація свідчить про те, що потреби бізнесу в кредитних коштах для інвестицій задоволені не в повній мірі. Щоб забезпечити вирішення вказаних проблем в поточних умовах воєнного часу, потрібна злагоджена діяльність усіх учасників фінансового ринку: банків, небанківських фінансових установ, Національного банку, інших регуляторів ринку, а також дієва державна підтримка.

Інформаційні джерела:

1. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.com.ua>.
2. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
3. Малій О.Г. Джерела фінансового забезпечення інноваційного розвитку. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2020. №4. С.72-77.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про надання фінансової державної підтримки» від 24 січня 2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020>

КРЕДИТНА ПІДТРИМКА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Малій О.Г., канд. екон. наук, доц.

Ярушка А.О., здоб. вищої освіти

Державний біотехнологічний університет

Забезпечення сільськогосподарського виробництва фінансовими ресурсами здійснюється за економічними законами, які діють і для інших галузей економіки.

Однак специфіка самої галузі зумовлює особливості прояву дії цих законів. Крім того, в усій сукупності особливостей аграрного виробництва є такі, які не піддаються впливу людини чи регулюванню.

Наявність сезонного розриву між вкладенням коштів та їх надходженням від реалізації виробленої продукції потребує значних обсягів фінансування. Враховуючи недостатні обсяги власних фінансових ресурсів, їх дефіцит компенсується за рахунок кредитів з різними термінами погашення.

Сьогодні українські товаровиробники стикнулися зі значними труднощами внаслідок війни, зокрема зростанням цін на сировину й

енергетичні ресурси, зменшенням попиту на продукцію, присутній ризик пошкодження або втрата виробничих активів. Під час війни в більшості товаровиробників значно скоротилися обсяги реалізації. В такий час підприємствам складно отримати кредит на розвиток або розрахуватись за раніше отриманими кредитами.

Відсоток непрацюючих кредитів у банківському секторі за даними Нацбанку, з початку війни суттєво збільшився з 40,1% до 48,2%, втім частка прострочених боргів аграрного сектора значно нижче, ніж інших галузей [1; 3].

Відомо, що великі вертикально інтегровані агроформування мають ширші можливості доступу до зовнішнього фінансування порівняно з малими та середніми за розмірами підприємствами.

Тому, аби стимулювати банки видавати кредити малим та середнім агровиробникам навіть за умов воєнних дій, уряд започаткував програму компенсації відсоткової ставки та державні гарантії за кредитами.

Державна програма «Доступні кредити 5-7-9» – це кредитування міні- та мікропідприємців, націлене на фінансування інвестиційного проекту чи оновлення оборотних коштів [5]. Однак із перших місяців існування її спрямування змістилося на антикризову підтримку бізнесу. За цією програмою аграрії наразі можуть отримати кредит у розмірі до 90 млн грн.

З початку 2023 року за даними Міністерства аграрної політики та продовольства (станом на 01.11.2023 р.) комерційними банками було надано кредити 12 тис. агропідприємствам на суму 62 млрд. грн. З них за державною програмою «Доступні кредити 5-7-9» 9,3 тис. агропідприємств профінансовано на суму 35,9 млрд. грн. [1].

Найбільший обсяг кредитів за різними програмами отримали аграрії Київської (11,7 млрд. грн.), Вінницької (5,6 млрд. грн.), Дніпропетровської (5,58 млрд. грн.), Кіровоградської (4,6 млрд. грн.), Одеської областей (4,22 млрд. грн.) [1; 2].

За програмою «Доступні кредити 5-7-9» більше всього отримали підприємства таких областей - Кіровоградська - 3,98 млрд. грн.; Вінницька – 3,7 млрд. грн.; Одеська - 3,57 млрд. грн.; Київська – 3,35 млрд. грн. [1; 2].

Наразі в Україні близько сорока банків пропонують сільськогосподарські кредити. Найбільше кредитів агровиробникам надали «ПриватБанк», «Ощадбанк», «Райффайзен Банк Аваль», «Прокредит Банк», «Укресімбанк», «Укргазбанк» «Кредобанк», «Львів» та «Південний» [1; 3].

Однак, проблемою на сьогодні є те, що банки не охоче кредитують аграріїв із зони бойових дій навіть попри гарантії держави, а якщо і кредитують, то тільки тих, з ким мають тривалу історію роботи.

Ще однією проблемою є те, що інвестиційна діяльність залишається на жаль поза увагою банків, про що свідчить мала частка довгострокових кредитів, спрямована в інвестиційну діяльність.

Одним із основних чинників, який завжди стримував довгострокове кредитування інвестиційних проектів в Україні, є недостатній обсяг та недосконала структура ресурсної бази банків, нестача довгострокових банківських ресурсів [4].

Таким чином, сьогодні активізації банківського кредитування сільськогосподарських товаровиробників сприятиме стабілізація економічної і політичної ситуації, розвиток інституційного забезпечення кредитування сільського господарства, розвиток страхування в сільському господарстві, підтримка аграрних товаровиробників за державними програмами.

Інформаційні джерела:

1. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua>.
2. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.minfin.com.ua>.
3. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Малій О.Г. Аналіз сучасної системи кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств в Україні. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2018. Вип. 191. С. 285-297.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про надання фінансової державної підтримки» від 24 січня 2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-%D0%BF#Text>

УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ: ЗАВДАННЯ ТА ІНСТРУМЕНТИ

Малій О.Г., канд. екон. наук, доц.

Лопачук А.А., здоб. вищої освіти

Державний біотехнологічний університет

Сучасний стан кризи та економічної невизначеності диктують нові умови участі підприємств у господарських процесах. Саме тому суб'єктам господарювання потрібно підлаштовуватися під умови ринку і вносити зміни у свою внутрішню політику.

В поточній економічній ситуації обсяги невиконаних платіжних зобов'язань постійно збільшуються. Однією з найбільш актуальних проблем, які виникають у суб'єктів господарювання в сучасних умовах, є зростання обсягів дебіторської заборгованості, що призводить до зниження рівня їхньої платоспроможності.

Процес управління дебіторською заборгованістю базується на контролі суми фінансових потоків на підприємстві. Даний процес має бути спрямований на вирішення таких основних завдань [1; 4]:

- мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з можливістю збитків від списання безнадійних боргів та мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з дефіцитом грошових коштів;
- мінімізація втрат від інфляційного знецінення суми заборгованості;
- мінімізація недоотриманого доходу в зв'язку з неможливістю активного комерційного використання коштів, інвестованих у дебіторську заборгованість;
- перебудова управління за допомогою маркетингу в умовах неплатежів.